



SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060201

DOM
2026-05-13
Stockholm

Mål nr
M 6459-22

Sid 1 (8)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-05-06 i mål nr M 1583-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Naturvårdsverket

Motpart

G.N

SAKEN

Omhändertagande enligt avfallstransportförordningen

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och fastställer Naturvårdsverkets beslut den 15 februari 2022 (ärendenr NV-09110-21) även i den del som avser att innehållet i container BEAU 5951020 och container APZU 3220097 ska tas om hand och återvinnas på ett miljömässigt godtagbart sätt genom Naturvårdsverkets försorg.

Dok.Id 2296860

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska i första hand fastställa Naturvårdsverkets beslut i dess helhet och i andra hand fastställa Naturvårdsverkets beslut om omhändertagande av innehållet i den återtagna transporten, dvs. lagring av avfallet i avvaktan på dess fortsatta hantering och behandling.

G.N har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Mark- och miljööverdomstolen har, i enlighet med begäran av Naturvårdsverket, inhämtat förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, se nedan under domskäl.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har anfört bl.a. följande.

Av EU-domstolens förhandsavgörande framgår att artikel 24.2 första stycket c förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall¹ (avfallstransportförordningen) ska tolkas så att Naturvårdsverket inte bara har rätt, utan är skyldig att återvinna eller bortskaffa avfallet i en olaglig transport som återtagits av myndigheten. De frågor som återstår för Mark- och miljööverdomstolen att pröva är om Naturvårdsverket har haft fog för sitt beslut, inbegripet om något fel har begåtts och om innehållet utgör avfall.

De tyska myndigheterna har krävt att Naturvårdsverket återtar den aktuella olagliga transporten, vilket således har initierat ett förfarande enligt artikel 24 i avfallstransport-förordningen. G.N gavs möjlighet att själv återta innehållet i containern till Sverige, men har avstått från detta. Han inkom inte heller med något underlag som

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall. Enligt artikel 85 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157 av den 11 april 2024 om transport av avfall, om ändring av förordningarna (EU) nr 1257/2013 och (EU) 2020/1056 och om upphävande av förordning (EG) nr 1013/2006 ska bestämmelserna i sistnämnda förordning tillämpas.

visade att han kunde ta hand om avfallet på ett miljömässigt godtagbart sätt. Till följd av detta var Naturvårdsverket skyldig att fatta det nu överklagade beslutet.

Efter inspektion av den återtagna olagliga transporten har såväl länsstyrelsen som Naturvårdsverket kunnat konstatera att den i sin helhet innehåller avfall. Den utredning som G.N har inkommit med visar inte att det inte är fråga om avfall, bl.a. då det är svårt att koppla ingivna kvitton och intyg till gods i transporten och det saknas tillräcklig utredning om skick och funktion. Även det sätt på vilket godset lastats gör att det är fråga om avfall. Eftersom dokumentationen inte är tillräcklig för att kunna bedöma att godset inte utgör avfall är det fråga om en olaglig avfallstransport.

G.N har därutöver angett att han inte vill att avfallet ska återvinnas utan vill ha tillbaka avfallet för att åter skicka det till Afrika. Han har alltså inte inkommit med några uppgifter som visar att han kan ta hand om avfallet i transporten på ett sätt som är miljöriktigt och i enlighet med gällande regler för hantering av avfall.

Sammanfattningsvis har det inte framkommit några omständigheter som medför att Naturvårdsverket haft anledning att ändra sin bedömning att innehållet i den återtagna transporten utgör avfall och att det därför ska återvinnas eller bortskaffas på ett miljömässigt godtagbart sätt genom Naturvårdsverkets försorg i enlighet med artikel 24.2 första stycket c avfallstransportförordningen. Det har inte heller framkommit att det skulle vara fråga om ett godtyckligt eller orimligt agerande från Naturvårdsverkets sida, utan tvärtom har hanteringen varit helt i linje med gällande bestämmelser.

G.N har anfört bl.a. följande.

Alla föremål i den återtagna transporten är i gott skick. Föremålen har köpts i olika secondhandbutiker, samt via annonser online. Fordonen är i gott skick med godkänd kontrollbesiktning. Vissa saker kan ha varit felpackade men de är inte avsedda för återvinning. Han förstår inte varför sakerna ska till återvinning. Han vill ha tillbaka sina saker så fort som möjligt för att packa dem och sedan skicka dem igen till Afrika för att hjälpa barn som bor på barnhem och familjer som lever i fattigdom. Han har lagt ned både pengar och energi på att införskaffa och packa sakerna i containern.

Han har gett in utredning i Mark- och miljööverdomstolen, bl.a. kvitton, fotografier, intyg, registreringsbevis från Transportstyrelsen och besiktningsprotokoll.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att överprövningen i detta mål avser mark- och miljödomstolens dom att upphäva Naturvårdsverkets beslut i den del det avser att innehållet i aktuella containrar ska tas om hand och återvinnas på ett miljömässigt godtagbart sätt genom Naturvårdsverkets försorg, i enlighet med artikel 24 avfallstransportförordningen.

När det gäller återtagning vid olaglig avfallstransport anges i artikel 24.2 första stycket avfallstransportförordningen att om anmälaren är ansvarig för en sådan transport ska den behöriga avsändarmyndigheten se till att avfallet

- a) tas tillbaka av den faktiske anmälaren eller, om ingen anmälan har gjorts,
- b) tas tillbaka av den person som rättsligt sett kan anses vara anmälare eller, om detta inte är möjligt,
- c) tas tillbaka av den behöriga avsändarmyndigheten själv, eller av en fysisk eller juridisk person på dess vägnar eller, om detta inte är möjligt,
- d) återvinns eller bortskaffas på alternativt sätt i mottagarlandet eller avsändarlandet av den behöriga avsändarmyndigheten själv, eller av en fysisk eller juridisk person på dess vägnar, eller, om detta inte är möjligt,
- e) återvinns eller bortskaffas på alternativt sätt i ett annat land efter överenskommelse mellan alla berörda behöriga myndigheter av den behöriga avsändarmyndigheten själv, eller av en fysisk eller juridisk person på dess vägnar.

EU-domstolens förhandsavgörande

Mark- och miljööverdomstolen har i detta mål, liksom i mål nr M 2066-23, begärt att EU-domstolen genom förhandsavgörande ska besvara följande frågor.

1. Innefattar återtagande enligt artikel 24.2 första stycket c avfallstransportförordningen krav på eller möjlighet för avsändarmyndigheten att återvinna eller bortskaffa avfall efter återtagandet, när det för återtransporten har upprättats en anmälan och ett transportdokument som anger hur avfallet ska behandlas i mottagarlandet?
2. Under vilka förutsättningar kan artikel 24.2 första stycket d avfallstransportförordningen tillämpas av avsändarmyndigheten för att i avsändarlandet återvinna eller bortskaffa avfallet i en olaglig avfallstransport? Hur förhåller sig nämnda bestämmelse till led c, kan exempelvis återtagande och återvinning/bortskaffande ske med stöd av led c och led d tillsammans eller förutsätter tillämpningen av en punkt att förfarandet enligt närmast föregående punkt inte varit möjligt?
3. Om artikel 24.2 avfallstransportförordningen skulle kunna tolkas så, att avsändarmyndigheten efter återtagandet har rätt att slutligt förfoga över avfallet, även när den ursprungliga avsändaren önskar återfå avfallet, är en sådan tolkning förenlig med egendomsskyddet enligt artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 1 i tilläggsprotokollet till Europakonventionen?

EU-domstolen har meddelat dom den 23 oktober 2025, i de förenade målen C-221/24 och C-222/24 (EU:C:2025:818), av vilken framgår bl.a. följande.

EU-domstolen har, när det gäller fråga 1 och 2, beslutat att artikel 24.2 första stycket avfallstransportförordningen ska tolkas på följande sätt: För det första är led c och led d i den bestämmelsen alternativt tillämpliga och led d är tillämpligt om led c inte är tillämpligt och för det andra är den behöriga myndigheten i avsändarlandet enligt led c i den bestämmelsen skyldig att återvinna eller bortskaffa avfall som den återtagit, när myndigheten upptäcker en transport som den anser vara olaglig. Sistnämnda

skyldighet preciseras inte i led c men följer av EU-domstolens tolkning i detta mål utifrån bl.a. systematiken och syftet med förordningen.

EU-domstolen har, när det gäller fråga 3, beslutat att det inte har framkommit någon omständighet som kan påverka giltigheten av artikel 24.2 första stycket c avfalls-transportförordningen.

Domstolen uttalar att enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna krävs visserligen att begränsningar i rätten till egendom föreskrivs i själva den rättsakt som gör ingreppet möjligt men att domstolen tolkningsvis kan precisera begränsningens räckvidd. I detta fall finner domstolen att kravet på lagstöd är uppfyllt eftersom det framgår av domstolens svar på fråga 1 och 2 att artikel 24.2 första stycket c avfallstransportförordningen ska tolkas så att den behöriga avsändarmyndigheten är skyldig att återvinna eller bortskaffa det återtagna. Domstolen uttalar även att den aktuella regleringens huvudsakliga syfte är skyddet av miljön och människors hälsa, som ingår bland de mål av allmänt samhällsintresse som kan motivera begränsningar av rätten till egendom. Domstolen erinrar även om proportionalitetsprincipen som bl.a. innebär att den minst ingripande åtgärden ska väljas och att de vållade olägenheterna inte får vara orimliga i förhållande till de eftersträlvade målen. Den mindre ingripande åtgärden i detta fall, nämligen att avfallet ges till den rättsliga eller faktiska anmälaren efter återtagandet, utgör enligt EU-domstolen inte en lämplig åtgärd för att bevara miljön och människors hälsa i detta fall. Det förhållande att anmälarna har saknat vilja eller förmåga att återta avfallet, i kombination med att transportererna av avfallet varit olagliga, ger upphov till allvarliga tvivel om anmälarnas vilja eller förmåga att återvinna eller bortskaffa avfallet. Dessutom har de olägenheter som i detta fall uppstått med avseende på rätten till egendom inte varit oproportionerliga i förhållande till skyddet av miljön och människors hälsa.

Vidare uttalar domstolen att i enlighet med rätten till effektivt domstolsskydd måste den avsändande myndighetens beslut om återvinning eller bortskaffande av avfallet kunna överklagas. Domstolskontroller gör det möjligt att angripa begränsningar av rätten till egendom genom att göra gällande att det föreligger fel, inbegripet avseende kvalificeringen som avfall, liksom godtyckligt eller orimligt agerande.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att innehållet i den återtagna containern har inspekterats och att såväl länsstyrelsen som Naturvårdsverket har bedömt att godset utgör avfall. Den utredning som G.N har gett in är inte tillräcklig för att det ska vara visat att det inte är fråga om avfall, bl.a. då det inte är möjligt att knyta ingivna kvitton till föremålen i transporten och det saknas tillräcklig utredning om föremålens skick, värde och funktion. Vid bedömningen beaktas även det sätt på vilket godset lastats med en stor mängd blandade föremål i och utanför fordonen och utan erforderligt skydd mot skador. Med hänsyn till bl.a. fordonens ålder, skick och lastsätt är en godkänd kontrollbesiktning vid exporttillfället inte tillräcklig. Vid en samlad bedömning är det således inte visat att godset inte är avfall och det är därmed i sin helhet fråga om en olaglig avfallstransport enligt avfallstransportför-ordningen.

Genom EU-domstolens förhandsavgörande och tolkning av artikel 24.2 första stycket c avfallstransportförordningen är det numera klarlagt att den behöriga myndigheten i avsändarlandet, i detta fall Naturvårdsverket, är skyldig att återvinna eller bortskaffa avfall som den återtagit med stöd av artikeln. Med hänsyn till att G.N inte själv återtagit avfallet, att transporten av avfallet varit olaglig och att han uttryck en vilja att exporter avfallet på nytt anser Mark- och miljööverdomstolen att det inte är opropor-tionerligt att han inte återfår avfallet utan att det i stället tas om hand och återvinns genom Naturvårdsverkets försorg. Mot den bakgrunden ska mark- och miljödom-stolens dom ändras och Naturvårdsverkets beslut fastställas även i den del som avser att innehållet i de aktuella containrarna ska tas om hand och återvinnas på ett miljö-mässigt godtagbart sätt genom Naturvårdsverkets försorg.

Mark- och miljööverdomstolen meddelar denna dag dom även i mål nr M 2066-23.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsråden Maria L. McMurray och Li Brismo, referent, samt tekniska rådet Torbjörn Johansson.

Föredragande har varit Fanny Vesterberg.



NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-05-06
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1583-22

PARTER

Klagande
G.N

Motpart
Naturvårdsverket

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 15 februari 2022 i ärende nr NV-09110-21, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Återtagande och återvinning enligt avfallstransportförordningen

DOMSLUT

Med delvis bifall till överklagandet upphäver mark- och miljödomstolen Naturvårdsverkets beslut i den del det avser att innehållet i aktuella containrar ska tas om hand och återvinnas.

BAKGRUND

G.N har exporterat en container med avsedd slutdestination Demokratiska republiken Kongo. Containern innehöll bl.a. fordon. Sedan containern stoppats av tyska myndigheter, har Naturvårdsverket beslutat att dess innehåll (omlastat till två containrar) ska tas tillbaka till Sverige samt tas om hand och återvinnas på ett miljömässigt godtagbart sätt genom Naturvårdsverkets försorg. Beslutet förenades med ett förordnande om omedelbar verkställighet.

G.N överklagade Naturvårdsverkets beslut varpå mark- och miljödomstolen den 11 mars 2022 beslutade att detta tills vidare inte får verkställas i den del det avser att innehållet i containrarna ska återvinnas. Containrarna anlände till Sverige den 12 mars 2022 och transporterades därefter till en avfallshanteringsanläggning.

YRKANDEN M.M.

G.N har, som domstolen uppfattar det, yrkat att Naturvårdsverkets beslut ska upphävas och att han ska återfå innehållet i containrarna.

Till stöd för sitt överklagande har han sammanfattningsvis anfört följande. Alla saker i containrarna är i gott skick. Det finns kvitton och fordonen har godkända kontrollbesiktningar. Han har köpt sakerna på olika secondhandbutiker och via annonser på internet. Han har skickat bevis i form av kvitton och bilder till Naturvårdsverket. Han kan förstå att sakerna var felaktigt packade men han kan inte acceptera att de ska återvinnas. Naturvårdsverket borde inte acceptera tyska myndigheters beslut om att allt ska till återvinning. Naturvårdsverket borde först kolla på sakerna själva och sedan fatta beslut. Han vill ha tillbaka sakerna så fort som möjligt. Han ska packa dem bra och sedan ska de till Afrika för att hjälpa föräldralösa barn och familjer som lever i fattigdom. Han har lagt mycket pengar och energi på containern och vill inte förlora allt.

Naturvårdsverket har vidhållit det överklagade beslutet och anfört i huvudsak följande.

Innehållet i containrarna har efter återtagandet inspekterats av länsstyrelsen. Utifrån inspektionsrapporten anser Naturvårdsverket fortsatt att det ska bedömas som avfall. Den som hanterar avfall genom att samla in, transportera, förvara/lagra eller behandla det ska inneha de tillstånd eller ha gjort de anmälningar som krävs för verksamheten. Avfallet i containrarna förvaras nu på en anläggning med tillstånd och måste fortsatt tas om hand på ett godtagbart sätt av någon som har rätt att hantera det. Det kan inte återlämnas till någon som inte uppfyller sådana krav.

Det följer av bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall (avfallstransportförordningen), främst artikel 24.2, att avfallet i en transport som stoppas och bedöms som olaglig ska återtas till och återvinnas i avsändarlandet, i första hand av avsändaren, i andra hand av den behöriga myndigheten. Även om det inte uttryckligen anges i artikel 24.2 punkterna a – c att avfallet ska återvinnas efter återtagande får det anses följa av andra förfarandebestämmelser i förordningen. Även återtagandet av en olaglig avfallstransport utgör en gränsöverskridande avfallstransport. Vid ett återtagande ska det enligt artikel 24.2 tredje stycket upprättas en ny anmälan om gränsöverskridande avfallstransport. Denna nya anmälan ska upprättas i enlighet med de krav som ställs i artikel 4. Där ska bl.a. avsändare, mottagare, behandlingsanläggning och behandlingsförfarande anges. I de fall en anmälan inte upprättas ska enligt artikel 24.4 ett transportdokument upprättas. Även ett transportdokument ska innehålla de nämnda uppgifterna och ska medfölja transporten fram till dess att avfallet tagits emot vid behandlingsanläggningen. Myndigheterna i avsändarlandet, dvs det land som avfallet återtas ifrån, har rätt att få en bekräftelse på att avfallet tagits emot på en behandlingsanläggning, liksom en bekräftelse på avfallets slutliga behandling. Detta följer av bl.a. artikel 4 och 16 samt bilagorna 1A och 1B till förordningen. Om det inte kan krävas att avfallet återvinns efter återtagande är svenska myndigheter i princip förhindrade att fullgöra sina åtaganden enligt EU-förordningen. Enligt Naturvårdsverkets bedömning förutsätts således att avfallet återtas för återvinning eller bortskaffande. Vidare överensstämmer artikel 24 i avfallstransportsförordningen i allt väsentligt med såväl

bestämmelser i Baselkonventionen¹ som i OECD-beslutet². Naturvårdsverkets bedömning av hur förordningen ska tolkas får stöd av vägledning för Baselkonventionen. Det kan också noteras att enligt artikel 24.2 punkterna d och e i förordningen ska avfallet *återvinnas på alternativt sätt* om det inte kan tas tillbaka till avsändarlandet enligt punkterna a, b, eller c. Även detta överensstämmer med Baselkonventionen, som i artikel 9 anger att *avfallet på annat sätt slutligt ska omhändertas* om det inte återtas till exportlandet.

G.N är en privatperson som saknar de anmälningar eller tillstånd som krävs för att samla in, transportera, lagra eller behandla avfall. Naturvårdsverket motsätter sig att innehållet i containern återlämnas till honom. Sammantaget vidhåller Naturvårdsverket att innehållet i de återtagna containrarna ska betraktas som avfall och att det ska återvinnas i enlighet med det överklagade beslutet.

Naturvårdsverket har åberopat bl.a. länsstyrelsens inspektionsrapport.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolens behörighet

Naturvårdsverket har lämnat en överklagandehänvisning och överlämnat överklagandet till mark- och miljödomstolen för prövning. Det finns skäl för att först ta ställning till om mark- och miljödomstolen är rätt domstol att pröva överklagandet, eftersom Naturvårdsverket i beslutet anger att det är fattat i enlighet med artikel 24 i avfallstransportförordningen.

Av 8 kap. 2 § avfallsförordningen (2020:614) följer att Naturvårdsverket är den behöriga myndigheten som för svensk del ska ansvara för tillämpningen av avfallstransportförordningen. Vidare hänvisar 10 kap. 5 § avfallsförordningen till överklagandebestämmelserna i miljöbalken och lagen om mark- och miljödomstolar (2010:921). Mark- och miljödomstolen bedömer att verkets prövning enligt

¹ Baselkonventionen av den 22 mars 1989 om kontroll av gränsöverskridande transporter och om slutligt omhändertagande av farligt avfall.

² OECD-rådets beslut C(2001)107/slutlig rörande revidering av beslut C(92)39/slutlig om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall avsett för återvinning.

avfallstransportförordningen får anses falla inom den bestämmelse som ger domstolen behörighet att pröva överklagandet (jfr t.ex. Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom i mål nr M 2448-21 som fått laga kraft sedan Mark- och miljööverdomstolen beslutat att inte bevilja prövningstillstånd).

Återtagande av avfallstransporten till Sverige

Domstolen uppfattar G.N överklagande som att det avser Naturvårdsverkets beslut i dess helhet. Återtagandet av containrarna till Sverige är nu verkställt. Med anledning av dess möjliga följdverkningar finns det dock skäl att pröva om beslutet om återtagande varit befogat.

Av avfallstransportförordningen, som gäller som lag i Sverige, följer bl.a. att om en utländsk behörig myndighet upptäcker en transport från Sverige som den anser vara en olaglig avfallstransport, ska den informera Naturvårdsverket som därefter ska se till att avfallet tas tillbaka, i första hand av anmälaren och, om detta inte är möjligt, av Naturvårdsverket själv (se artikel 24.1 och 24.2 a – c). Vidare ska Naturvårdsverket inte resa invändningar eller motsätta sig återföring av en olaglig transport (artikel 24.2 femte stycket). Innehållet i en transport ska behandlas som om det vore avfall, även om de behöriga myndigheterna är oeniga (artikel 28.1).

G.N menar att innehållet i containrarna inte är avfall. Naturvårdsverket har argumenterat för motsatsen. Utifrån ovan nämnda bestämmelser bedömer mark- och miljödomstolen att svenska myndigheters bedömning i den frågan saknar betydelse för skyldigheten att återta en transport enligt avfallstransportförordningen. Det finns därför inte heller skäl för domstolen att ta ställning i frågan om transporten innehållit avfall. Eftersom tyska myndigheter har underrättat Naturvårdsverket om att den aktuella containern stoppats och bedömts som en olaglig avfallstransport, har Naturvårdsverket varit skyldig att se till att den återtas till Sverige. Då G.N inte ansett sig kunna ordna återtagandet har det även funnits skäl att göra detta genom myndighetens egen försorg. Naturvårdsverkets beslut har därmed varit befogat i denna del.

Återvinning

Naturvårdsverkets beslut kan inte förstås på något annat sätt än att egendomen ska frångås den enskilde och att den ska återvinnas. Legalitetsprincipen (1 kap. 1 § tredje stycket regeringsformen och 5 § första stycket förvaltningslagen) kräver att en myndighets ingripanden mot enskilda ska ha ett klart författningsstöd. Vidare innebär beslutet om återvinning av G.N egendom en inskränkning av den grundläggande rätten till skydd för egendom (artikel 1 första tilläggsprotokollet till Europakonventionen). Utrymmet för att tolka bestämmelserna i avfallstransportförordningen till den enskildes nackdel bör därför vara mycket begränsat.

Av ordalydelsen i artikel 24.2 a – c avfallstransportförordningen följer i första hand att Naturvårdsverket vid underrättelse om en olaglig transport ska se till att avfallet tas tillbaka till Sverige. Först om det inte är möjligt att se till att avfallet tas tillbaka, följer en skyldighet att se till att avfallet återvinns i antingen mottagarlandet, avsändarlandet eller ett annat land (punkterna d – e i samma artikel). Förordningen saknar en definition av begreppet återtagande. Inte heller i övrigt anges det i förordningen att ett återtagande även inbegriper ett återvinningsförfarande. En granskning av andra språkversioner föranleder ingen annan tolkning.

Avfallstransportförordningen ger enligt sin ordalydelse inte stöd för Naturvårdsverkets beslut att mot G.N önskan återvinna hans egendom när den har tagits tillbaka till Sverige. Att stödja en sådan inskränkning i egendomsskyddet på systematiken i förordningens förfarandebestämmelser framstår inte heller som godtagbart. Detta gäller särskilt eftersom Naturvårdsverket har varit skyldigt att se till att transporten tas tillbaka till Sverige, utan att självständigt pröva huruvida transporten innehållit avfall. Frågan om återvinning i Sverige kan enligt domstolens bedömning därför inte kopplas samman med beslutet om återtagande, på det sätt som verket har gjort gällande.

Vad gäller Naturvårdsverkets hänvisning till Baselkonventionen reglerar denna enbart konventionsstaternas åtaganden gentemot varandra. Sådan internationell rätt kan inte åberopas av en myndighet för att ingripa mot enskilda.

Vad gäller Sveriges skyldigheter enligt avfallstransportförordningen noterar domstolen även att lagstiftaren ansett att nationella bestämmelser behövs för att uppfylla kraven i artikel 24.7, se 26 kap. 13 a § miljöbalken. Bestämmelsen i miljöbalken innebär att tillsynsmyndigheten ges befogenhet att omhänderta en olaglig avfallstransport som upptäcks i Sverige fram tills att denna återtagits eller tagits om hand på annat sätt av en utländsk behörig myndighet (prop. 2018/19:79 s. 32 f.). Detta talar ytterligare för uppfattningen att ett beslut om återvinning av avfall, riktat mot den enskilde, förutsätter nationella bestämmelser.

Sammantaget bedömer mark- och miljödomstolen att Naturvårdsverket inte haft stöd för sitt beslut att innehållet i de återtagna containrarna ska tas om hand och återvinnas. Det överklagade beslutet ska därför upphävas i denna del.

Yrkandet om att få tillbaka innehållet i containrarna

G.N har begärt att få tillbaka föremålen i containrarna och Naturvårdsverket har argumenterat för att de återtagna föremålen inte kan återlämnas till honom. Mark- och miljödomstolen har tidigare beslutat om inhibition på så sätt att beslutet om återvinning tills vidare inte får verkställas, och beslutar i denna dom att beslutet om omhändertagande och återvinning ska upphävas. Frågan om hur Naturvårdsverket eller andra myndigheter framöver hanterar innehållet i containrarna omfattas inte av det överklagade beslutet och det kan inte vara mark- och miljödomstolens uppgift att uttala sig i den saken (se dock a.prop. s 31 f).

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 27 maj 2022.

Jonas Manole

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har rådmannen Jonas Manole, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Josef Hellman.